

Інформаційний бюлетень з практики Суду № 126

Січень 2010

Vera Fernández-Huidobro проти Іспанії - 74181/01

Рішення від 6.1.2010 [Секція III]

Стаття 6

Кримінальне провадження

Стаття 6-1

Кримінальне обвинувачення

Твердження про відсутність неупередженості з боку слідчого: *стаття 6 застосовується*

Справедливий судовий розгляд

Безсторонній суд

Відсутність неупередженості під час проведення розслідування, виправлена проведенням нового розслідування, здійсненого іншим слідчим іншого судового органу: *відсутність порушення*

Факти – На момент подій заявник був державним секретарем з питань безпеки у Міністерстві внутрішніх справ. У 1988 році проти нього було відкрите кримінальне провадження головним слідчим суддею у справах щодо терористичної організації «антитерористичні визвольні угруповання» («АВУ»). У 1993 році цей головний слідчий суддя взяв тривалу відпустку з особистих причин – щоб висуватись кандидатом на парламентських виборах і після цього посідати інші посади в уряді. Окрім постановлення судового доручення, до його звільнення не було вчинено жодної важливої слідчої дії, як і протягом часу, коли його заступав інший слідчий суддя. Колишній головний слідчий суддя тим часом став державним секретарем Міністерства внутрішніх справ. У 1994 році протягом кількох днів він обіймав посаду такого ж рангу одночасно із заявником, котрий був тоді державним секретарем з питань безпеки у Міністерстві внутрішніх справ (невдовзі він звільнився). Як стверджує заявник, вони обоє перебували у явно ворожих стосунках з причин суперництва у політичній кар'єрі, що навіть спричинило відставку заявника, проте колишній слідчий суддя це спростовує. Через кілька днів після звільнення з посади в уряді головний слідчий суддя повернувся на свою посаду і знову зайнявся розслідуванням справи АВУ. Після цього розслідування справи пішло швидким темпом. У січні 1995 року головний слідчий суддя пред'явив заявнику підозру у розкраданні державних коштів і незаконному позбавленні свободи; заявника обвинувачували у тому, що він відігравав фінансові і інші функції в АВУ. Заявник безуспішно просив про відвід слідчого судді через стверджувану упередженість. Запобіжний захід у вигляді тримання під вартою застосовувався протягом кількох місяців у 1995 році, потім заявника звільнили під заставу. Починаючи з серпня 1995 року розслідування продовжувалось, з причин спеціальної підсудності, на рівні Верховного суду делегованим суддею палати з кримінальних справ, оскільки деякі причетні особи мали парламентський імунітет. Новий слідчий суддя провів нове

розслідування, у рамках якого було наново проведено основні слідчі дії. Він наново зібрав покази, отримані головним слідчим суддею. Свідків піддали перехресному допиту за участю адвокатів сторін, і їм ставив питання делегований слідчий суддя. Також було видано постанову про надання додаткових доказів (письмові докази, покази свідків, експертизи). За результатами розслідування, заявника було також обвинувачено у приналежності до воєнізованого угруповання. У 1998 році справа була направлена до Верховного суду для розгляду щодо суті. Попереднє зауваження заявника стосовно стверджуваної відсутності безсторонності головного слідчого судді було відхилене, оскільки палата з кримінальних справ вирішила, що ворожість, про яку стверджував заявник, не була доведена. Заявника було засуджено до позбавлення волі на десять років за розкрадання державних коштів і незаконне позбавленні свободи. У 2001 році Конституційний суд залишив скаргу *amparo* заявника без задоволення.

Право – Стаття 6 § 1

а) *Застосування статті 6* – Оскільки дії, вчинені слідчим суддею, безпосередньо і неодмінно впливають на перебіг і, отже, на справедливість наступного провадження, включно із самим судовим розглядом, Суд вважає, що хоча певні процесуальні гарантії, передбачені статтею 6 § 1, можуть не застосовуватись на стадії розслідування, проте вимоги права на справедливий судовий розгляд в широкому сенсі неодмінно передбачають безсторонність слідчого судді. Окрім того, іспанське право вимагає, аби слідчий суддя, котрий має розслідувати справу як щодо обвинувачення, так і виправдання, відповідав вимогам безсторонності. Конституційний суд, в свою чергу, вважає, що слідчий суддя, як і усі інші судді, має бути об'єктивно і суб'єктивно безстороннім. Стаття 6 має застосовуватись до процедури розслідування, проведеної у даній справі головним слідчим суддею.

б) *Щодо суті* – У даному випадку слідча справа була передана головному слідчому судді у 1989 році. Окрім судового доручення, не було вчинено жодної важливої слідчої дії до того, як цей суддя взяв тривалу відпустку з особистих причин. І тільки після його повернення на посаду головного слідчого судді кримінальна справа почала активно розслідуватись. Суд вважає, що незалежно від особистих ворожих стосунків або стверджуваної явної ворожості, підставами для тверджень про відсутність об'єктивної безсторонності були посідання цим суддею державних посад і контакти з певними зацікавленими особами, а також те, що йому було негайно довірено здійснення функцій слідчого судді щодо відкритої кримінальної справи стосовно, поміж іншим, саме цих осіб. З огляду на обставини справи, Суд вважає, що безсторонність головного слідчого судді може викликати сумніви. Тому стурбованість заявника з цього приводу може вважатись об'єктивно виправданою; відповідно, об'єктивне дослідження призводить до висновку, що головний слідчий суддя після того, як повернувся на судову посаду з відпустки (яку взяв для участі у виборах) і взяв до провадження дану кримінальну справу, не відповідав вимогам безсторонності, передбаченим статтею 6.

Тому слід встановити, чи Верховний суд, і, зокрема, делегований суддя палати з кримінальних справ, виправив згаданий недолік. У даній справі заявника судили і визнали винним тільки в одній інстанції – у Верховному суді, котрий самостійно провів нове розслідування за допомогою нового судді. Тому розслідування, здійснене головним слідчим суддею, було досліджене і перевірене новим слідчим суддею вищого суду. Сторони не дійшли згоди щодо обсягу розслідування, проведеного делегованим суддею Верховного суду. Суд встановив, що дії, вчинені цим суддею, не обмежувались відтворенням попередніх слідчих дій, а, навпаки, були новим розслідуванням, у рамках якого переважна більшість слідчих дій була здійснена наново. До того ж, хоча заявник вважає, що нове розслідування було лише повторенням розслідування, проведеного головним слідчим суддею, він не ставить під сумнів безсторонність особисто делегованого слідчого судді Верховного

суду. Хоча, дійсно, делегований слідчий суддя вже знав осіб, яких потрібно було викликати для дачі показів, і він продовжив і довів до завершення план розслідування, розпочатий першим слідчим суддею, проте сторони мали можливість підтвердити або спростувати свої покази як у присутності цього судді, так і під час усних дебатів у Верховному суді і з дотриманням усіх необхідних гарантій. З огляду на наведене, Суд робить висновок, що безсторонність делегованого слідчого судді палати з кримінальних справ Верховного суду не може викликати сумнівів, і тому цей суддя виправив порушення, котрі мали місце під час першого розслідування.

Висновок: відсутність порушення (чотири голоси проти трьох).

Стаття 6 § 2: Верховний суд обґрунтував доведення вини заявника доказами вини, отриманими під час розслідування і судового розгляду. Цей висновок спирався на ретельно мотивований вирок. Тому Суд не вбачає жодного нехтування правами захисту заявника з боку згаданого суду, котрий провів змагальний судовий розгляд.

Висновок : відсутність порушення (чотири голоси проти трьох).